

Minister van Justitie en Veiligheid

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 16950
2500 BZ Den Haag
www.nctv.nl

Datum
29 november 2024

Ons kenmerk
5964566

Bijlagen
1

nota

Kamerbrief Uitwerking Versterkte Aanpak Online

1. Aanleiding

Tijdens het Commissiedebat Terrorisme en Extremisme op 7 juni 2023 heeft uw voorganger aangegeven een Versterkte Aanpak Online (VAO) inzake extremistische en terroristische content te ontwikkelen, met speciale aandacht voor preventie. In december 2023 heeft uw voorganger middels de contourenbrief Versterkte Aanpak Online inzake extremistische en terroristische content aan de Kamer een overzicht geboden van het beleid en de ambities voor het tegengaan van online extremisme en terrorisme.¹ Voor u ligt de nadere uitwerking van de Versterkte Aanpak Online. Hierin worden tevens de meest urgente uitdagingen geschetst en wordt de huidige stand van zaken in de aanpak gepresenteerd.

2. Geadviseerd besluit

U wordt geadviseerd:

- om met de uitwerking van de Versterkte Aanpak Online in te stemmen en deze te ondertekenen;
- de brief naar de Kamer te sturen.

3. Kernpunten

- De uitwerking van de Versterkte Aanpak Online inzake extremistische en terroristische content is gebaseerd op vier pijlers; samenwerking met de internetsector, aanscherping van het wettelijk instrumentarium, versterking van de lokale aanpak en internationale samenwerking.
- Het doel van de Versterkte Aanpak Online is om de online veiligheid te bevorderen en tegelijkertijd het fundamentele recht op vrijheid van meningsuiting te waarborgen.
- Het betreft een gezamenlijke verantwoordelijkheid waarbij burgers, maatschappelijke partijen, rechtshandavingsautoriteiten, overheden en de internetsector dienen samen te werken.

4. Toelichting

- U en uw voorganger hebben in diverse Kamerdebatten toegezegd medio 2023 met een Versterkte Aanpak Online voor extremisme en terrorisme met speciale aandacht voor preventie te komen. Deze toezegging is vertaald naar

¹ Kamerstukken II 2023/24, 29754, nr. 690.

Datum
29 november 2024

Ons kenmerk
5964566

twee producten, namelijk: de contourenbrief Versterkte Aanpak Online en de voorliggende uitwerking van de Versterkte Aanpak Online.

- De contourenbrief is verschenen in december 2023, waarin ambities aan de hand van vier pijlers zijn gedefinieerd.
- De uitwerking van de contourenbrief betreft het tweede gedeelte van de toezegging en bevat aan de hand van de vier pijlers actielijnen en concrete handelingsperspectieven.

Uitwerking Versterkte Aanpak Online

Hieronder worden per pijler de concrete uitwerkingen toegelicht.

1) Dialoog met de internetsector

- Het afgelopen jaar heeft de Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding en Veiligheid (NCTV) gesprekken gevoerd met een tiental grote sociale mediaplatformen en gaming-(gerelateerde) platformen. Daarnaast zijn er uitnodigingen verstuurd naar enkele alternatieve technologische (alt-tech) platformen, maar dat heeft nog niet tot een gesprek geleid.
- Aan online platformen zijn, op basis van recente dreigingsanalyses, zorgen overgebracht met betrekking tot online extremisme en terrorisme op het platform en is informatie uitgewisseld over platform-specifieke uitdagingen en kansen.
- De politie heeft met enkele online platformen concrete informatie uitgewisseld over veelgebruikte zoektermen, symbolen, afbeeldingen en *hashtags*. Dit heeft geresulteerd in het verhogen van het expertiseniveau binnen platformen en het bestendigen van communicatielijnen tussen operationele partners en online platformen.
- Het opstarten van een pilot met de ReDirect-methode, waarbij personen die online zoeken naar extremistische of terroristische content worden doorgeleid naar een online hulpaanbod, wordt onderzocht. De inzet is om deze pilot in 2025 van start te laten gaan.
- Een belangrijk pijnpunt blijft het grotendeels ontbreken van medewerking van alternatieve technologische platformen, maar ook van Telegram.

2) Wettelijk instrumentarium

- Belangrijke Europese wet- en regelgeving, zoals de Digitaal dienstenverordening (DSA) en de Verordening Terroristische Online-Inhoud (TOI), is inmiddels van kracht.
- De Autoriteit online Terroristisch en Kinderpornografisch Materiaal (ATKM) heeft op basis van de Verordening Terroristische Online-Inhoud (TOI) aan diverse online platformen verwijderingsbevelen verzonden, waaraan binnen de daarvoor gestelde termijn opvolging is gegeven.
- Er is aandacht voor de mogelijke ontwikkeling van een zorgplicht voor online platformen en voor de aanpak van extremistische en *borderline content* om het online radicaliseringsproces en normalisering van extremistisch gedachtegoed tegen te gaan.

3) Lokale aanpak

- Het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid zet in op diverse initiatieven om de online weerbaarheid te verhogen.
- Om bewustwording over radicalisering, extremisme en terrorisme te vergroten, worden jongerenwerkers getraind, ook op de online dimensie.
- Het Landelijk Steunpunt Extremisme heeft een online chatfunctie ontwikkeld waarmee burgers laagdrempelig en anoniem in contact kunnen komen met hulpverleners.

Datum

29 november 2024

Ons kenmerk

5964566

4) Internationale inzet

- Nederland neemt een voortrekkersrol in het agenderen van online problematiek en het verkennen van internationale samenwerking, zowel op bilateraal als multilateraal niveau en binnen publiek-private samenwerkingsverbanden.
- Nederland zal samen met Frankrijk in 2025 het co-voorzitterschap invullen van een *'project-based collaboration (PBC)'* voor de preventie van online radicalisering. Deze zal zich vermoedelijk richten op het uitwisselen van *best practices* binnen het Europese netwerk van eerstelijnsmedewerkers.
- Nederland heeft zich ingezet voor het versterken van het *Global Internet Forum to Counter Terrorism (GIFCT)* door de aangesloten online platformen te vragen steviger op te treden tegen online extremisme en terrorisme. Nederland heeft zich tevens kandidaat gesteld voor de Raad van Advies van het *Global Internet Forum to Counter Terrorism*.

4.1 Politieke context

- De Versterkte Aanpak Online sluit aan bij de urgentie die bij zowel VVD, CDA, D66 als GroenLinks-PvdA in de Tweede Kamer wordt gevoeld om een overkoepelende en interdepartementale strategie te hebben voor het tegengaan van online extremisme en terrorisme.
- Partijen als FvD en PVV vragen aandacht voor het voorkomen van mogelijke overheids censuur.
- U bent in belangrijke mate afhankelijk van internationale wet en –regelgeving en de medewerking van de internetsector in de uitwerking van de Versterkte Aanpak Online.

4.2 Communicatie

Voor de uitwerking van de Versterkte Aanpak Online is er geen actieve communicatie voorzien. De verwachting is dat deze uitwerking gereede (media/politieke) aandacht kan opleveren, gezien de stevige norm die wordt gesteld naar de internetsector en de urgentie die de overheid voelt bij de schaduwzijden van het online domein. Tevens is de verwachting dat de Versterkte Aanpak Online uitvoerig aan bod zal komen tijdens het Commissiedebat Terrorisme/Extremisme dat gepland staat op 17 december 2024. De uitwerking van de Versterkte Aanpak Online wordt ook in het Engels beschikbaar gesteld.

4.3 Afstemming en ondertekening

De contourenbrief Versterkte Aanpak Online van december 2023 is samen met de voormalige ministers van Buitenlandse Zaken, Economische Zaken en Klimaat, Sociale Zaken en Werkgelegenheid, Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en met de staatssecretaris van Koninkrijksrelaties en Digitalisering ondertekend. Gezien de speciale aandacht voor preventie in de uitwerking van de Versterkte Aanpak Online, wordt deze brief mede namens de staatssecretaris Participatie en Integratie aangeboden. De brief is interdepartementaal afgestemd met de hierboven genoemde departementen en tevens met de AIVD, de Nationale Politie, het Openbaar Ministerie en de Raad voor de Kinderbescherming.

5. Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

De persoonsgegevens van de ambtenaren zijn niet openbaar ter bescherming van de persoonlijke levenssfeer.